

Διδακτικό Σενάριο: Γνωρίζω Τα Ζώα Του Τόπου Μου

Καλογιαννίδου Αναστασία

Εκπαιδευτικός Προσχολικής Αγωγής (ΠΕ60), Ν. Θεσσαλονίκης
anastasiakalogiannidou@gmail.com

Παπανικολάου Ελένη

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ70), Ν. Θεσσαλονίκης
elpapaniko@gmail.com

Ράπτης Νικάλαος

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ70), Ν. Θεσσαλονίκης
niraptis@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο της επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στη Χρήση και Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διδακτική Διαδικασία, του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ / Γ΄ ΚΠΣ και στη συνέχεια υλοποιήθηκε σε τάξεις νηπιαγωγείου και Α΄ δημοτικού. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα μικρά παιδιά έρχονται σε επαφή με τις ΤΠΕ πριν τη φοίτησή τους στο σχολείο, θεωρείται απαραίτητη η εισαγωγή τους σε πρακτικές που συνδέονται με τις νέες τεχνολογίες. Σκοπός της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης είναι η γνωριμία των μαθητών /τριών με τα ζώα του τόπου τους, παράλληλα με την ανάπτυξη της ερευνητικής διάθεσης, της κριτικής και δημιουργικής σκέψης, της εξοικείωσής τους σε διαδικασίες και κριτήρια επιστημονικής μεθοδολογίας, αξιοποιώντας τον η/υ ως εργαλείο, με δεδομένη τη σημασία που έχει στη σύγχρονη κοινωνία ο «τεχνολογικός γραμματισμός».

Λέξεις Κλειδιά: Αξιοποίηση ΤΠΕ, ο η/υ ως εργαλείο.

1. Παρουσίαση του σεναρίου

1.1. Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Το συγκεκριμένο σενάριο περιλαμβάνει δραστηριότητες που καλύπτουν αρκετά γνωστικά αντικείμενα που προβλέπει το ΔΕΕΠΣ για το νηπιαγωγείο και την Α΄ δημοτικού όπως: Μελέτη Περιβάλλοντος, Γλώσσα, ΤΠΕ, Αισθητική αγωγή.

1.2. Οργάνωση της διδασκαλίας & απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Προτείνεται η οργάνωση των μαθητών σε ομάδες 4 ατόμων, αλλά παράλληλα και η εργασία με την ολομέλεια της τάξης.

Ο Η/Υ της τάξης ή το εργαστήριο των υπολογιστών και ένας βιντεοπροβολέας.

Λογισμικά: εκπαιδευτικό λογισμικό kidspiration, πρόγραμμα ζωγραφικής revelation natural art, power point, Microsoft word, εκπαιδευτικό λογισμικό για το μάθημα της γλώσσας α΄ και β΄ δημοτικού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Ως μοντέλο διδασκαλίας επιλέγεται η «συνεργατική καθοδηγούμενη ανακάλυψη», όπου οι μαθητές διερευνούν το διδακτικό υλικό και οικοδομούν συνεργατικά τη νέα γνώση, αλλά και η διδασκαλία με το σύνολο της ομάδας.

1.3. Διδακτικοί στόχοι

Βασικός σκοπός του σεναρίου είναι η ανάπτυξη της ερευνητικής διάθεσης, της κριτικής και δημιουργικής σκέψης, της εξοικείωσης των μαθητών/τριών σε διαδικασίες και κριτήρια επιστημονικής μεθοδολογίας, λαμβάνοντας υπόψη τα βιώματα των παιδιών της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας.

Ειδικότερα τα παιδιά:

- να αξιοποιήσουν τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας, μέσω του διαδικτύου, προγραμμάτων
- να διευρύνουν τις γνώσεις τους για τους ζωικούς οργανισμούς,
- να αναγνωρίσουν ζώα που ζουν στον τόπο τους.
- να ονομάσουν και να περιγράψουν γνωστά ζώα της περιοχής τους και να τα συσχετίσουν με το περιβάλλον στο οποίο ζουν.
- να ταξινομήσουν τα ζώα σε οικογένειες.
- να διακρίνουν τα ζώα σε άγρια και κατοικίδια.

1.4. Προαπαιτούμενες γνώσεις

Οι μαθητές έχουν εξοικειωθεί μέσα από προηγούμενη χρήση του υπολογιστή με τη χρήση του ποντικιού, το πρόγραμμα ζωγραφικής revelation natural art, με τις λειτουργίες copy paste του word.

1.5. Εκτιμώμενη διάρκεια

Σχετικά με τη διάρκεια της δραστηριότητας, υπολογίζεται ότι θα χρειαστούν τουλάχιστον 6 διδακτικές ώρες. Η διάρκεια της κάθε δραστηριότητας δεν θα ξεπερνά τα 20 λεπτά, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις ιδιαιτερότητες της ηλικίας των παιδιών.

1.6. Οργάνωση διεξαγωγής του σεναρίου

Συνολικά όλο το σενάριο αποτελείται από τέσσερις επιμέρους φάσεις:

- A. Έλεγχος προαπαιτούμενων γνώσεων.
- B. Αναγνώριση και επεξεργασία νέων δεδομένων.
- Γ. Αξιολόγηση επίτευξης των στόχων.
- Δ. Επέκταση.

A' ΦΑΣΗ: Αρχική αξιολόγηση

Η πρώτη φάση περιλαμβάνει την αρχική αξιολόγηση που στοχεύει στον έλεγχο της προγενέστερης γνώσης των παιδιών. Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνοντας την ελεύθερη έκφραση των παιδιών μέσα από τον διάλογο, συγκεντρώνει τις προϋπάρχουσες γνώσεις και ιδέες των παιδιών με την τεχνική του ιστογράμματος, δημιουργώντας έναν εννοιολογικό χάρτη στο kidspiration με όλα όσα γνωρίζουν για τις οικογένειες των ζώων του τόπου μας. Στην α' δημοτικού δίνουμε συμπληρωματικά το φύλλο εργασίας 1.

Ερευνούμε έξω από την τάξη.

Σε μια επίσκεψη μας στον ζωολογικό κήπο, στο δάσος, ή στη γειτονία μας παρατηρήσαμε πολλά ζώα. Γράψε ποια ζώα παρατήρησες πού τα παρατήρησες, περιγράψε κάτι από αυτά.

ΖΩΑ	Πού τα παρατηρήσαμε;	Περιγράψε τα ζώα.

Φύλλο εργασίας 1

B' ΦΑΣΗ: Αναγνώριση και Επεξεργασία νέων δεδομένων

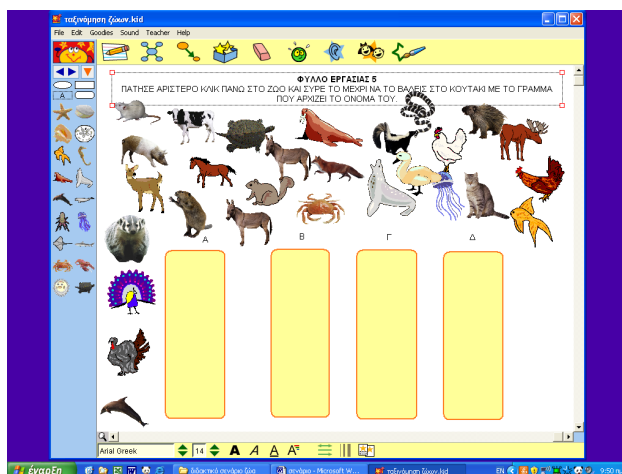
Δίνουμε στα παιδιά το φύλλο εργασίας 2, όπου περιέχει εικόνες από ζώα του τόπου μας (ζώα της αυλής, του δάσους, της θάλασσας). Στα παιδιά του νηπιαγωγείου δίνουμε τις φωτογραφίες και τα πλαίσια με τις αντίστοιχες κατηγορίες σε εκτύπωση. Τα παιδιά κόβουν με ψαλίδι τις εικόνες και τις κολλούν στην αντίστοιχη κατηγορία. Το ίδιο μπορεί να γίνει με τα παιδιά της α' δημοτικού στην περίπτωση που τους δυσκολεύει η λειτουργία copy, paste. Ζητάμε από τα παιδιά, στην ολομέλεια της τάξης, να εκφράσουν και να αναγνωρίσουν τις νοητικές διεργασίες που έκαναν για την ταξινόμηση των ζώων σε κατηγορίες και να συζητήσουν για τις ομοιότητες και διαφορές των ζώων που δείχνουν οι εικόνες. Προτείνουμε στα παιδιά τη δραστηριότητα 3 από το λογισμικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου «Γλώσσα Α' & Β' Δημοτικού». Επιλέγουν: «Τοποθέτησε τα ζώα»

Δραστηριότητα 3: Γλώσσα Α΄ & Β΄ Δημοτικού του Π.Ι.

Στη δραστηριότητα 4 ζητάμε από τα παιδιά να αναγνωρίσουν από τη φωνή που ακούνε το αντίστοιχο ζώο από ένα αρχείο powerpoint. Τα παιδιά της α΄ δημοτικού γράφουν το όνομα του συγκεκριμένου ζώου στο αντίστοιχο πλαίσιο, αντίθετα τα παιδιά του νηπιαγωγείου αναφέρουν το όνομα του ζώου.

Στη δραστηριότητα 5 ζητάμε από τα παιδιά να κατηγοριοποιήσουν τα ζώα σύμφωνα με το αρχικό γράμμα του ονόματός τους.

Δραστηριότητα 5: Ταξινόμηση ζώων

Γ΄ ΦΑΣΗ: Τελική Αξιολόγηση

Τα παιδιά με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού δημιουργούν με το πρόγραμμα kidsinspiration, έναν εννοιολογικό χάρτη με όσα έμαθαν. Επίσης ζωγραφίζουν με το πρόγραμμα ζωγραφικής revelation natural art, ένα θέμα σχετικό με όσα έμαθαν. Επιπλέον, στα παιδιά της Α΄ δημοτικού δίνεται το φύλλο εργασίας 5, το οποίο αποτελεί φύλλο αξιολόγησης.

1. Στην εξοχή αν περπατήσεις ποια ζώα θα συναντήσεις σε ένα αγρόκτημα;

2. Μες στο δάσος αν περπατήσεις ποια ζώα θα συναντήσεις;

3. Στον τόπο σου ζουν πολλά και διαφορετικά ζώα. Ποια γνωρίζεις;

4. Από ποια μέρη αποτελείται το σώμα των ζώων;

Φύλλο εργασίας 5: φύλλο αξιολόγησης

Δ΄ ΦΑΣΗ: Επέκταση

Εναλλακτικές δραστηριότητες: Τα παιδιά φτιάχνουν μια μακέτα του δάσους ή της αυλής με ζώα και φυτά από πηλό, ή ένα ομαδικό κολλάζ. Μιμούνται τις κινήσεις και τις φωνές των ζώων. Παίζουν κινητικά

παιχνίδια με ζώα. Μαθαίνουν τραγούδια για ζώα. Διαβάζουμε ιστορίες και μύθους για τα ζώα. Δραματοποιούν τους μύθους.

Βιβλιογραφία

Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο (2003).

Ματσαγγούρας, Η. (1988). *Οργάνωση και διεύθυνση της σχολικής τάξης*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Ράπτης, Α., Ράπτη, Α. (1999). *Πληροφορική και Εκπαίδευση*, τόμος Α'. Αθήνα: Ράπτης.

ΥΠΕΠΘ, Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην χρήση και αξιοποίηση των Τπε στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία (2008), Τεύχος 1, Γενικό Μέρος, Πάτρα.

ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, λογισμικό γλώσσα Α- Β δημοτικού, Αθήνα.

ΥΠΕΠΘ, Μελέτη Περιβάλλοντος, Α' δημοτικού, βιβλίο δασκάλου, Αθήνα.

ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2006), Οδηγός Νηπιαγωγού: *Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί- δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*, Αθήνα.

Τα αρχεία των ήχων των ζώων προέρχονται από την ιστοσελίδα <http://www.mesochora.gr/>